

Vzkříšení Lazara

Cyklus I. „Ježíšův příběh“, katecheze 21.

Materiál vytvořilo © Katechetické středisko AP 2026 (Lenka Jeřábková)

Cíl:

Vzdělávací

Po skončení katecheze dítě:

- **Vlastními slovy popíše** klíčové momenty příběhu o vzkříšení Lazara (Jan 11) a vysvětlí, proč je tento zázrak znamením Ježíšovy moci nad smrtí; **vyhledá v textu a interpretuje momenty lidského soucitu** (Ježíšův pláč) a vědomého přátelství mezi Ježíšem a rodinou z Betánie.
- **Objasní význam symbolu zapálené svíce** (jako Ježíše, který přemáhá smrt) v kontrastu se symbolem hrobu a svazujících obinadel.
- **Vysvětlí souvislost** Ježíšova posledního zázraku a velikonočních událostí i vazbu na pojem „věčný život“.

Výchovné (afektivní) cíle

V průběhu a v závěru katecheze dítě:

- **Uvědomuje si a přijímá**, že smutek, pláč a strach jsou přirozenou součástí lidského života, ve které nás Ježíš neopouští, ale prožívá je s námi.
- **Vyjadřuje důvěru** v Ježíšovu moc rozvazovat vnitřní těžkosti (samotu, strachy, hádky) a **zahrnuje je** symbolickým gestem a slovem **do modlitby**.
- **Projevuje citlivost** vůči lidem ve svém okolí, kteří prožívají těžké období („jsou bez života“), a **vnímá křesťanské poslání přinášet jim naději a potěšení**.

Seznam použitých materiálů a literatury:

Muroňová Eva a kol. Společně vytváříme Boží království – metodika k pracovním listům náboženské výchovy pro 5. třídu ZŠ. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2004.

Já jsem tady a zpívám. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2010.

<https://www.regenschori.cz/>

Pomůcky ke katechezi:

- K **úvodní modlitbě** – vytištěné texty či noty, pokud je potřebujeme.
- Ke společné aktivitě **„Kdo rozváže uzel?“** – černý nebo tmavě šedý šátek nebo menší deka, silný provázek nebo lanko, větší čistě bílá svíčka + svícen na ni, zápalky.
- K výkladu **„Ježíš, Marta a Lazar“** – šedé/hnědé plátno (symbolizující skálu/hrob), větší kámen, zkrácené biblické texty pro děti (v příloze), fixy a malé pruhy bílé látky (obvazy).
- K **meditativní aktivitě** – notebook s připravenou smyčkou tiché hudby (cca 5 minut), pro každé dítě jedno semínko (např. velká fazole, slunečnice, hrách nebo pecka).
- Ke **kreativní aktivitě** – černé čtvrtky formátu A5, barevné transparentní (hedvábné) papíry, nůžky, lepidlo, provázek nebo stužka k zavěšení.
- K **pohybové hře** – židle pro všechny hráče, dvě nebo tři dlouhé šály podle počtu družstev.

Vlastní poznámky ke katechezi:

Scénář:

Zahájení / modlitba (cca 5 minut)

Modlitba či zahájení setkání dle zvyklostí skupiny, přičemž lze využít i vhodné písně. Z našich výběrů doporučujeme:

- Sláva Pánu Ježíši (ZH 237, <https://www.regenschori.cz/pisen/713/slava-panu-jezisi>)
- Ty jsi Král (Koinonia 190, <https://www.regenschori.cz/pisen/77/ty-jsi-kral>)
- Ze dveří lidé vyjdou (viz příloha)

Úvodní – DOPORUČENÁ – aktivita (cca 10 minut).

Aktivita „Kdo rozváže uzel?“

Tento úvod děti **ztiší**, vtáhne do tématu „pouta/svázanosti“ a zároveň vytvoří **silné napětí** (přechod od tmy ke světlu), aniž bychom zmínili téma příběhu. Využívá hmat, sluch i vizuální symboliku.

Průběh:

Doprostřed kruhu dětí **položíme** na zem **připravený balík** – svíčku pevně ovinutou látkou nebo dekou a důkladně převázanou provazem (doporučujeme velkou vrstvou, aby nebyl úplně zřejmý tvar). **Začneme rozhovor:**

- *Představte si, že vám dnes přinesu dárkovou krabici, která je krásně zabalená, má mašli a veselé barvy. Jak se cítíte? (Těšíme se, jsme zvědaví).*
- *A jak na vás působí tohle? Když se podíváte na tenhle balík – je tmavý a pevně svázaný provazem. Zkuste si ho v kruhu **poslat z ruky do ruky**. Každý se ho jen na chvíli dotkněte. Jaký z něj máte pocit? Co myslíte, že se schovává uvnitř? (Děti tipují, popisují, vnímají tíhu, a to, že je věc „uvězněná“).*

Když se k nám balík vrátí, **položíme** ho znovu **doprostřed** a pokračujeme: *Předmět uvnitř je tam zavřený, není tam vzduch ani světlo. Je jako vězeň. Je svázaný stejně, jako bývá někdy spoutaný člověk – když ho sevře obrovský strach, když prožívá velký smutek nebo když mu umře někdo blízký. Tehdy máme pocit, že kolem nás je jen tma a těžko se nám dýchá. Kdo z nás má takovou sílu, aby člověka z takové tmy vysvobodil? Kdo dokáže ten uzel rozvázat? **Vyzveme některé z dětí**, aby zkusilo uzel **rozvázat**, případně pozveme ke splnění úkolu všechny. Když je uzel rozvázaný, děti smějí předmět **vybalit**.*

Když se objeví svíčka, dáme dětem **svícen, na který ji umístí**. Aktivitu **zakončíme komentářem**: *Uvnitř byla schovaná svíčka – symbol života a světla, které žádná tma nedokáže pohltit. Sami lidé občas nedokážou rozvázat uzly smutku a smrti. Ale my známe někoho, kdo to umí. Už za chvíli uslyšíme příběh o tom, jak Ježíš přišel k místu, kde vládla ta nejčernější tma, pláč a obrovský smutek. Všichni si mysleli, že tam už žádná naděje není. A Ježíš tam udělal něco, čím dokázal, že on je ten, kdo umí rozvázat každé pouto. Pojdme si ten příběh vyprávět.*

Ježíš, Marta a Lazar (cca 25 minut)

Posadíme se s dětmi do kruhu a doprostřed položíme šedé/hnědé plátno (symbolizující skálu/hrob). Na ně umístíme větší kámen. Vedle plátna postavíme stále nezapálenou svíčku z úvodní aktivity. Připravíme si k ruce listy s biblickými texty pro děti (Jan 11,1–44 – zkrácená verze) a pro každou dvojici fixu a malý pruh bílé látky (jako obvaz).

1. Rozhovor: Co to znamená „žít“?

Začneme v kruhu bez jakéhokoliv úvodu: *Dnes pro nás bude hodně důležité slovo, které slyšíme každý den: ŽIVOT. Zeptáme se: Co to vlastně znamená, když je někdo živý? Jak to poznáme?*“ (Člověk dýchá, srdce mu bije, hýbe se, mluví...) **Pokračujeme: Máte pravdu, takhle vypadá člověk, který žije. Ale my tohle slovo používáme i jinak. Zkuste mi vysvětlit, co to znamená, když se o někom řekne:**

- *Ten člověk je **plný života!** (Má radost, energii, nápady, rozdává dobro).*
- *Ona je teď taková **bez života...** (Je smutná, unavená, prožívá těžké období, nemá z ničeho radost).*
- ***Tady to doopravdy žije!** (Je tu skvělé společenství, přátelé, veselo).*

Můžeme případně **dotvořit i další přirovnání** k tématu život. Po **ukončení rozhovoru** pokračujeme **komentářem:** *Vidíte, že skutečný život neznamena jen to, že nám bije srdce, ale patří k němu i to, jak se cítíme, jaké máme vztahy a jestli máme v srdci radost. Jenže do života občas vtrhne opak – **SMRT** a smutek. Možná už vám někdy umřel domácí mazlíček, nebo dokonce někdo blízký v rodině. Jaké to je? Můžeme v té chvíli druhého vůbec nějak utěšit? (Necháme děti krátce reagovat, ale udržujeme vážnou a bezpečnou atmosféru, sdílení neprotahujeme).*

2. Práce s biblickým textem – čtení a symbolické úkoly

Před vlastní četbou příběhu děti krátce **uvedeme do kontextu:** *Blíží se Velikonoce. Ježíš už svým učedníkům mnohokrát naznačil, že ho čeká těžký boj, utrpení a smrt. Teď jim ale (a nám také) chce ukázat něco nevídaného: že on nevládne jen nad bouří, nemocemi nebo chleby, ale že **je Pánem i nad samotnou smrtí.** V příběhu, který se stal v jedné malé vesnici jménem Betánie, najdeme přesně to, o čem jsme si teď povídali: obrovský smutek, pláč, ale i naději. Pozorně poslouchajte a sledujte text.*

Rozdáme dětem texty. Příběh je rozdělen na tři části; po každé uděláme krátké zastavení u našeho symbolického hrobu uprostřed. Číst můžeme my sami, nebo pro každou část vybereme některé z dětí.

- **1. část: Smutek v Betánii (Jan 11,1–6.17–21)**
  - **Aktivita:** Vyzveme děti: *Podívejte se pozorně do textu. Najděte a podtrhněte, co Marta řekla Ježíšovi jako úplně první věc, když ho uviděla.* (Pane, kdybys tu byl, můj bratr by byl neumřel.)
  - **Reflexe:** Marta prožívá obrovskou bolest a lítost. Její srdce je v té chvíli úplně ‚bez života‘ a schovává se v něm i trocha výčitky, protože Ježíš přišel pozdě. Ale i v tom největším smutku **běží za Ježíšem.** Ví, že on je ten jediný, u koho může hledat pomoc.
- **2. část: Ježíšův pláč (Jan 11,32–36)**
  - **Aktivita:** Vyzveme děti: *Najděte v této části, jak na ten obrovský smutek reagoval sám Ježíš. Co udělal?* (Ježíš zaplakal.)
  - **Reflexe:** Ježíš nepoučuje, neříká, že to bude dobré. Pláče s lidmi. Má je tak rád, že prožívá jejich bolest s nimi. Lidé kolem říkají: *„Hle, jak ho miloval!“*

- 3. část: „Lazare, pojď ven!“ (Jan 11,38–44)
  - **Aktivita (Gesto):** Vezmeme kámen z plátna uprostřed a odvalíme ho stranou. Znovu přečteme Ježíšova slova (nebo požádáme o přečtení některé dítě): „Lazare, pojď ven!“ Zároveň rozsvítíme svíčku, která teď symbolizuje Ježíšův zázrak – jeho moc nad smrtí.

3. Shrnutí

Po ukončení práce s textem **vedeme aktivitu:** *Lazar vyšel ven z hrobu. Ježíš udělal obrovský zázrak. Ale představte si, že Lazar sice ožil, ale pořád je celý omotaný obvazem, nemůže se pořádně hýbat, nic nevidí. Ježíš proto lidem řekl: „Rozvažte ho a nechte ho odejít!“*

Rozdělíme děti do **dvojic**, každá dvojice dostane pruh bílé látky/fáče a fixu. **Vysvětlíme postup:** *Lazar byl svázaný smrtí. I v našem životě nás někdy něco svazuje a bere nám to ze srdce život a radost (strach ze školy, hádky, samota, smutek, když nám někdo chybí). Napište nebo nakreslete fixou na ten kousek látky jednu věc, která vám nebo nějakému jinému člověku někdy bere radost ze života. (Děti napíší např. STRACH, HÁDKA, NEMOC, SAMOTA).*

Necháme děti přiměřenou krátkou dobu pracovat. Poté je vyzveme, aby každá dvojice svůj pruh přinesla a položila je na šedé plátno (k hrobu); může ho i složit, pokud se o napsané sdílet nechce. Dbáme na bezpečnost dětí – symbolická svíčka stále hoří!

Komentujeme: *Když Ježíš vzkřísil Lazara, ukázal, že má poslední slovo nad každou smrtí i nad každým smutkem. On je ten, který nám říká: „Rozvažte toho člověka, nenechte ho, aby byl smutný.“ Ježíš chce, aby naše srdce byla plná života a radosti, ne svázaná strachem. Tímto zázrakem nám slíbil, že s ním život nikdy nekončí – ani když naše tělo jednou umře. On je mocnější než smrt – a to uvidíme zanedlouho, o Velikonocích.*

Příběh ještě vztáhneme dále – k Ježíši jako Mesiáši. *Když si přečtete celý příběh v Janově evangeliu, najdete v něm slova, která Ježíš říká Martě: „Já jsem vzkříšen a život. Kdo věří ve mne, i když umřel, bude žít, a žádný, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky.“ Marta pak řekne, že ví, že je Boží Syn – Mesiáš. Ježíš to říká i pro nás. Ani my se nemusíme bát smrti. Ta sice přijde, ale my díky tomu, že nás Ježíš svou smrtí na kříži zachránil, budeme žít věčně s ním u Boha Otce. Nevíme, jak věčný život bude vypadat, ale protože věříme v Ježíše – Božího Syna a důvěřujeme mu, víme, že se to jistě stane.*

Modlitba (nebo dle zvyklostí skupiny)

Ponecháme vše, jak zůstalo v závěru katecheze – děti v kruhu, bílé pruhy kolem kamene, hořící svíčka. **Uvedeme modlitbu:** *Pane Ježíši, ty sám jsi plakal u hrobu svého přítele Lazara. Ty moc dobře víš, co je to smutek, strach nebo bolest. Dnes jsme ti přinesli tyto bílé látky, které pro nás znamenají věci, které občas svazují naše srdce a berou nám radost ze života. Víme ale, že ty nenecháváš nikoho z nás ve tmě. Chceme tě teď společně poprosit za nás i za lidi, které máme rádi.“*

Předříkáváme prosby a děti odpovídají společným zvoláním. Můžeme zvolit jednoduchou odpověď, například: „**Pane, daruj nám svůj život.**“

- Prosíme tě za všechny lidi, kteří jsou dnes smutní, protože jim umřel někdo blízký. Utěš je a buď s nimi. / *Pane, daruj nám svůj život.*
- Prosíme tě za ty, které svazuje strach – ze školy, z budoucnosti nebo z toho, že zůstanou sami. Rozvaž jejich strach a daruj jim odvahu. / *Pane, daruj nám svůj život.*
- Prosíme tě za naše rodiny a kamarády, abychom kolem sebe nešířili tmu a hádky, ale dokázali si odpouštět a pomáhat. / *Pane, daruj nám svůj život.*

(Zde můžeme dát prostor dětem, pokud chce někdo přidat vlastní krátkou prosbu nahlas, nebo jen v tichu).

Modlitbu zakončíme **symbolickým gestem**, aby si děti uvědomily, že Ježíš Lazara vyvedl ven. Začneme slovy: *Ježíš lidem řekl: „Rozvažte ho a nechte ho odejít!“ Kámen je pryč a tma smutku také.* Vezmeme svíčku a vyzveme děti, aby vstaly, **společně vzaly šedé plátno za okraje a odnesly v něm všechno z kruhu pryč** (nebo ho sbalily). Popsané pruhy symbolizující strach se tím skryjí/uklidí. Poté doprostřed opět postavíme svíčku a vyzveme děti, aby se chytily za ruce.

Společně se pomodlíme modlitbu **Otče náš** a zakončíme: *Pane Ježíši, ty jsi vzkříšení a život. Děkujeme, že tvoje světlo svítí v každé naší tmě. Požehnej nám, našim rodinám a kamarádům i nadcházejícím dnům, abychom žili bez všech pout jako tvoji svobodní přátelé. Amen.*

Rozdání zápisových listů a zakončení setkání.

Případné doplňkové alternativy ke scénáři:

Meditativní aktivita „Zahrada pod sněhem“ (vnitřní ztišení)

Průběh: Děti se posadí do kruhu a zavřou oči. Každé od nás dostane do dlaně suché semínko. **Pustíme hudbu** a po chvíli **komentujeme** s přestávkami: *„Představte si zimní zahradu. Všechno vypadá jako mrtvé, suché, bez života. Stromy nemají listy, země je zmrzlá. Podobně to vypadalo v Betánii, když Lazar umřel. Všichni viděli jen konec a tvrdou skálu. Teď se podívejte na semínko ve své dlani. Vypadá jako neživý kamínek. Ale my víme, že uvnitř spí obrovská síla. Stačí světlo, teplo a voda, a vyrostе z něj velká rostlina. Ježíš u Lazarova hrobu ukázal, že pro Boha nic není úplně mrtvé. On vzbudí život i tam, kde my vidíme jen konec. Zkuste v tichu poděkovat Ježíšovi za to, že má moc probudit k radosti každé smutné místo v tvém srdci.“*

Závěr: Děti si semínko odnesou domů s výzvou, aby ho zasadily a sledovaly, jak z „mrtvého“ vstává nový život.

Diskusní aktivita: „Svazovači a Rozvazovači“ (vztahová reflexe)

Cíl: Děti **objevují**, že Ježíšova výzva „Rozvažte ho!“ je **úkolem pro každého z nás** v každodenním životě.

Průběh: **Navážeme** na Ježíšova slova: *„Rozvažte ho a nechte ho odejít!“* **Připomeneme si**, že lidé kolem nás jsou občas jako Lazar – svázaní smutkem, špatnou náladou, strachem nebo vztekem, a možná se cítí jako mrtví. My sami máme velkou moc: svými slovy a činy můžeme druhé buď ještě víc svázat, nebo je naopak rozvázat.

Poté **nabídneme** dětem **k diskusi modelové otázky:**

- Kamarád dostal špatnou známku a sedí smutně v lavici. Co by udělal „Svazovač“ (přidal by se k posměchu, ignoroval by ho) a co udělá „Rozvazovač“ (nabídne pomoc, povzbudí ho)?
- Mladší sourozenec omylem rozbil tvoji hračku a teď pláče a bojí se. Jak se zachová „Svazovač“ (začne křičet, žalovat) a jak „Rozvazovač“ (řekne: to nevádí, to se stane, netrap se)?
- Jak můžeme doma „rozvázat“ maminku nebo tatínka, když přijdou z práce úplně bez života?

Pokud je téma pro děti **nosné**, mohou nabídnout k diskusi **vlastní situace**.

Kreativní aktivita: „Světlo v temnotách“

Pedagogický záměr: Výtvarné zpracování ústředního motivu tohoto příběhu – tam, kde byla největší tma, teď září největší světlo.

Z černé čtvrtky si děti **vystříhnou siluetu** (rám) jeskyně/hrobu s velkým kulatým otvorem (odvaleným kamenem). Poté k sobě **slepí ústřížky hedvábných papírů** teplých barev (žlutá, oranžová, červená) a tímto archem **podlepí vystřižený otvor**. Vznikne pěkný kontrast – v černém rámu „hrobu ve skále“ září teplé barvy symbolizující nový život. Na horním okraji můžeme **udělat otvor**, kterým provlékneme provázek nebo stuhu. Když vitráž pověsíme na okno, slunce ji krásně prosvítí.

Pohybová hra: „Jsem volný!“

Děti **rozdělíme do dvou nebo tří týmů** (podle celkového počtu dětí). Každý tým si **sedne na své židle** seřazené do řady za sebou (jako v autobuse).

Poslední dítě v řadě každého týmu představuje „Lazara“. Tomuto dítěti volně (ale pevně) omotáme nohy u kotníků šálou nebo mašlí. Lazar má za úkol sedět na židli se zavřenýma očima – je v „hrobě“ a nemůže se hýbat.

Na startovní povel: „*Lazare, pojd' ven!*“ začíná **sedavá štafeta**:

1. První dítě v řadě (nejdál od Lazara) se otočí, chytne za ruku dítě za sebou a stiskne mu ji.
2. Tento „stisk“ (signál života) si děti bleskově a potichu předávají v řadě za sebou, až doputuje k předposlednímu dítěti.
3. Jakmile předposlední dítě dostane stisk ruky, může se zvednout ze židle, kleknout si k „Lazarovi“ a rychle mu rozvázat šálu z nohou.
4. Teprve když je Lazar úplně rozvázaný, otevře oči, vyskočí ze židle a zavolá: „*Jsem volný!*“

Tým, jehož Lazar vyskočil jako první, získává bod. Poté se celá řada posune (Lazar si sedne dopředu a novým Lazarem na konci se stane jiné dítě).